

ČEŠTÍ DOKUMENTARISTÉ PŘEDSTAVILI NĚKTERÉ ZDROJE INSPIRACÍ ČI KONFRONTACÍ, VÝZVY K DALŠÍMU PROMÝŠLENÍ SKUTEČNOSTI A FILMU A JIŽ ČTVRTÝ ROK ODPOVÍDALI V ANKETĚ DOK.REVUE NA OTÁZKU:

Který dokumentární film, kniha anebo kulturní událost byla pro vás v uplynulém roce nejdůležitější a proč? (rok vzniku nerozhoduje)

Jan Gogola ml.

Kniha-událost nizozemského architekta Rema Koolhaase *Třeštící New York / Retroaktivní manifest pro Manhattan*, která představuje vznik New Yorku jako realizaci utopie či jako stavebníci v rukou dospělých dětí, jak to dokazuje třeba fotografie z karnevalu, na které tehdejší architekti města, převlečení za svoje stavby, tvoří balet „Silueta New Yorku“. „Thomas Gillespie musí zvládnout nemožné: oblečen jako prázdnota má představovat nejmenovanou stanici podzemní dráhy.“ Stavebníci je i samotná kniha vyrůstající jako koláž z manhattanské mřížky, namalované jako půdorys města před 200 lety: „Ve skutečnosti je to nejodvážnější akt predikce v západní civilizaci: půda, kterou rozděluje, je neobydlená; obyvatelstvo, které popisuje, je domněnkou; stavby, které rozmisťuje, jsou přeludy; aktivity, které rámuje, neexistují.“

Vít Janeček

Vzato s odstupem, nejvíc jsem letos žasnul nad celovečerní esejí Jana Šípka *Souboj s mozkiem* – v Jihlavě dostal zvláštní cenu poroty. Mozek je neviditelný pro druhé stejně jako sám pro sebe – a tvář cestu k němu jen naznačuje. Tento film dokázal otevřít více než životy čtyř hlavních protagonistů (počítám i režiséra). Považuji za nutné uvést zde i „neviditelného“ programového ředitele jihlavského festivalu Petra Kubicu, který akci, jež je

pro svoji dnes už světovou unikátnost oceňována, ale i kritizována, léta zásadním způsobem spoluvytváří. A pak Brouilletův film *Obklíčení – demokracie v osidlech neoliberalismu* a Marečkův *Auto*Mat*. Nevejde se mi sem už víc, než že každý by je měl vidět.

Miroslav Janek

Kniha: Pobyl jsem dlouhý čas na Sibiři s Martinem Ryšavým prostřednictvím jeho knihy. Nevím, jestli to bylo pro mě to nejpodstatnější literární dílo, rozhodně to však bylo tento rok moje nejdelší čtení. Film: S několikaletým zpožděním (zato několikrát za sebou a v kině) jsem zhlédl filmy *Den chleba* a *Silnice*, které natočil Sergej Dvorcevoj. Obdivuji jeho naprostou důvěru v sílu okamžiku, který se odehrává před kamerou. Událost: Poprvé v životě jsem naložil zelí.

Vít Klusák

Budu nízce televizní a na závěr nevhodně osobní. Naprosto vážně oceňuju snahu TV Prima uzdravovat české (tj. většinou přepálené, nečerstvé, nezdravé, nechutné a především nelaskavé) restaurace prostřednictvím dokumentární série pana kuchaře Zdeňka Pohlreicha. (To bylo pořád řečí, že dokument je doménou České televize.) A pak mám radost, že brácha Pavel Klusák přestoupil z barikády hudebních posuzovatelů na barikádu tvořivou a založil hudební label *Klíče*. Těším se na plody jeho poučeného vkusu.

Lucie Králová

V české kotlince se pro mě letos zrodily dvě filmové události: film Martina Marečka *Auto*Mat* – skvělý film, podstatný mimo jiné pro skutečně poctivý přístup autora k tématu automatického zamořování našeho světa automobily („jedu v tom taky“) a zároveň pro občanskou aktivitu, film provázející, takový prodloužený život filmu směrem k možné proměně. Opravdu nevím, jak teď naložím se svým čerstvým řidičákem... Mimořádný film Miroslava Bambuška *Jan Hus – mše za tři mrtvé muže*. Odvážný film o osobní odvaze, nejen svou experimentální formou (celovečerní „hraný“ film na 8mm materiál, originální zvuková

dramaturgie, vynikající rucho-hudba Petra Kofroně), ale především tématem samotným a nakonec i úctyhodnou snahou AČFK tento film dnes distribuovat v českých kinech.

Tomáš Kudrna

Nejpodstatnější událostí letoška pro mě osobně byl workshop Sundance Edit Lab. Organizuje ho slavný Sundance Documentary Fund. Workshop se navíc odehrává v Sundance Resortu, který Robert Redford objevil při natáčení filmu *Butch Cassidy a Sundance Kid*, takže to nešlo odmítnout. Workshop byla vlastně týdenní intenzivní práce na hrubém sestřihu filmu, přičemž ve střížně s námi sedělo několik ostřílených stříhačů, většinou z USA. Po večerech jsme si promítali filmy všech lektorů a z toho všeho, co jsme viděli, mě nejvíc zaujaly filmy, se kterými přijel stříhač Joe Bini, dneska už stálý spolupracovník Wernera Herzoga. Jeho pomoc ve střížně pak byla naprosto zásadní.

Martin Mareček

Jan Hus – mše za tři mrtvé muže – film, který by autor – Miroslav Bambušek – do škatulky „dokument“ určitě nevhodil, ale pod tímto označením ho eviduje ČFTA i festival v Jihlavě. To jen potvrzuje stále zbytečnější značkování žánrového teritoria. Dílo, které jsem vlastně při projekci špatně snášel – zajímavé, uštěpačně žonglující se symboly, ale hravě syrové, přes vrstvy – jednoduché. Plamen. Moralita. V české krajině je málo ohnivých gest. Dlouho mě páliło v hlavě. *Spříznění volbou* – Johann Wolfgang Goethe – doplňuji si literární vzdělání. Koncentrovaná architektura etiky – „O látkách, které se při setkání rychle zmocňují jedna druhé a navzájem se přeměňují, říkáme, že jsou spřízněné.“

Radim Procházka

Kniha *Kmotr Mrázek* od Jaroslava Kmenty. Vůbec ne kvůli nějaké literární či publicistické úrovni. Ostatně autorský text se z knihy postupně až na pár vysvětlujících poznámek vytrácí. Ovšem je to skutečně plnohodnotná materie pro další výzkum,